

GÜLDE KOŞNİL

Parthenolecanium spp.

(Hemiptera: Coccidae)

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Parthenolecanium spp.'nin ergin dişi yarım küre şeklinde, 5-6 mm uzunlukta, sarımsı kahverengi olup üzeri kırmızı çizgilidir (**Şekil 66a**). Ergin erkek koyu kahverengi, kanat açıklığı 3-4 mm ve oldukça hareketlidir. Yumurta yuvarlağa yakın oval ve yassı görünüşlü ve mat kirli sarı renktedir. İkinci dönem larvalar koyu kırmızı kahverengidir. Sırtta bulunan tümsek belirgindir. Vücutları genel olarak ince bir mum tabakası ile örtülüdür. Erkek pupa kabuğu koyu kahverengidir. Ergin çıkışından sonra beyaz, ince mum gibi olan pupa kabuğu dal üzerinde kalır.

Kışı ikinci dönem larva halinde gülün dal ve sürgünleri üzerinde geçirir. İlkbaharda havaların ısınmasıyla (gülfidanlarına su yürümeye başlayınca) kabarmaya başlayarak koyu kahverengi olan vücut açık kahverengiye döner. Mart ortasında gömlek değiştirir. Erkekler ince uzun, dişiler yarım küre şeklini alır. Mart sonunda erkekler pupa olarak nisanın ilk haftasında uçmaya başlar. Çiftleşen dişiler hızla gelişerek, fazla miktarda tatlı madde salgılar ve yumurtladıktan sonra ölür. Ölen dişilerin derisi sertleşmiştir. Yumurtlama Mayıs ortasında başlar ve 1-1.5 ay devam eder. Yumurtalar haziranın ilk haftasında açılmaya başlar ve 20-30 gün devam eder. Yumurtadan çıkan larvalar (**Şekil 66b**), kendilerini gülün sürgün ve dalları üzerine sabitleştirirler. Yılda bir döl verir.

Şekil 66. *Parthenolecanium* sp.'nin ergin dişi (a) ve dişi kabuğu altındaki yumurtalardan çıkan larvalar (b).

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Gül koşnili güllüklerde iki şekilde zarar yapar. İnce uzun hortumlarını üzerinde yaşadığı bitki dokusuna sokarak bitki özsuğunu emer. Aynı zamanda salgıladıkları

tatlı madde ile fumajine neden olur. Zarar gören güllükler 3-4 yıl içinde tamamen kurur. İlk yıl durgunluk gösteren gülfidanları, ikinci yıl bodurlaşır, yapraklar küçülür, sürgünlerde tomurcuk miktarı azalır ve kalite bozulur. Üçüncü yıl yer yer kurumalar, sarılık ve çalılışma görülür.

Zararlı, ülkemizin yağ gülü yetiştiren Burdur ve Isparta illerinde yaygın olarak bulunur.

3. KONUKÇULARI

Yağ, süs ve yabani güller zararlıının konukçularıdır.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI VE ETKİNLİKLERİ

Tespit edilen doğal düşmanı bulunmamaktadır.

5. MÜCADELESİ

5.1. Kültürel Önlemler

- Kuru ve kurumaya yüz tutmuş dallar kesilip tarladan uzak bir yerde tutulmalıdır.
- Gençleştirme için kesilen dallar çit veya başka amaçla kullanılmayıp tarladan uzak bir yerde tutulmalıdır.
- Yeni kurulan güllüklerde koşnilli dallar kullanılmamalıdır.

5.2. Kimyasal Mücadele

5.2.1. İlaçlama zamanı

İlkbaharda koşnilin beslenerek kabarmaya başlamasından itibaren henüz yumurtlama dönemine girmeden önce (nisan ortası ve mayısın ilk haftası) veya koşnilin yumurta açılımının en yüksek olduğu dönemde, birinci dönem larvalara karşı ilaçlama yapılmalıdır.

5.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

5.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, sırt pülverizatörü (mekanik, otomatik, motorlu) veya sırt atomizörü kullanılır.

5.2.4. İlaçlama tekniği

Bitkinin her tarafına ilaçlı su degecek şekilde dikkatli bir ilaçlama yapılmalıdır. İlaçlamadan sonra yağmur yağacak olursa tekrarlanmalıdır. İlaçlama günün serin saatlerinde yapılmalıdır.